

Præcisering af lovgrundlaget og afklaring af en række fortolknings-spørgsmål vedr. forbrænding og forarbejdning af husdyrgødning

Erhverv
J.nr.
Ref. KRSAN
Den 8. september 2008

Er husdyrgødning til forbrænding affald?

Ifølge EU's Affaldsdirektiv og den danske affaldsbekendtgørelse er definitionen på affald: "Ethvert stof og enhver genstand som indehaveren skiller sig af med, agter at skille sig af med eller er forpligtet til at skille sig af med." Ud fra affaldsdefinitionen har Miljøstyrelsen fastsat, at **husdyrgødning til forbrænding defineres som affald**, da indehaveren ønsker, at skille sig af med husdyrgødningen. Definitionen omfatter også den fraseparerede fiberfraktion fra husdyrgødningen, og de piller, briketter eller tilsvarende, som kan produceres af husdyrgødningen. Dette gælder uanset, om der indvindes energi ved afbrændingen og uanset, om næringsstofferne i asken efterfølgende genanvendes på landbrugsjorden eller industrielt. At husdyrgødning til forbrænding skal defineres som affald støttes endvidere af en EU-dom (C-416/02) i en sag om spansk husdyrgødning.

EU's affaldsdirektiv er under revision. I nuværende udkast (2006/12/EF artikel 2, 1. iii) er det foreslået at undtage fækalier (hvis de ikke er dækket af EU's animalske biproduktforordning), halm og andre naturlige ikke farlige materialer fra landbrug eller skovbrug, og som anvendes til energiproduktion uden at belaste miljø og sundhed. Direktivet er endnu ikke vedtaget, hvorfor der endnu ikke kan lovgives efter denne undtagelse.

Endvidere er det uvist om en undtagelse fra affaldsdirektivet vil ændre betingelserne for forbrænding af husdyrgødning, da forbrændingen jf. den foreslåede tekst ikke må belaste miljø og sundhed. Det er endnu ikke undersøgt om forbrænding af husdyrgødning giver anledning til øget belastning af miljø og sundhed f.eks. ved emission af dioxin, NO_x mv.

Ligeledes er husdyrgødning omfattet af EU's animalske biproduktforordning (kategori 2 materiale). I henhold til forordningsteksten skal animalske biprodukter bortskaffes som affald ved forbrænding i anlæg, der opfylder EU's affaldsforbrændingsdirektiv.

Hvilke krav skal et anlæg, der forbrænder husdyrgødning opfylde?

Affald skal forbrændes på anlæg der opfylder EU's affaldsforbrændingsdirektiv. Direktivet lister en række undtagelser i artikel 2, herunder for vegetabilsk affald. Husdyrgødning betragtes som animalsk affald, og er bl.a. omfattet af EU's animalske biproduktforordning.

Husdyrgødning er ikke undtaget direktivet og derfor skal gødningen brændes på anlæg der opfylder direktivets krav.

Direktivets regler er implementeret i Bekendtgørelse nr. 162 af 11. marts 2003 om anlæg der forbrænder affald. Affaldsforbrændingsbekendtgørelsen omfatter anlæg defineret som "enhver stationær eller mobil teknisk enhed samt udstyr, der udelukkende benyttes til varmebehandling af affald, uanset om forbrændingsvarmen genanvendes eller ej. Dette omfatter forbrænding af affald ved oxidering samt andre varembehandlingssprocesser såsom pyrolyse, forgasning eller nedsmeltning, når produkterne af denne behandling derefter forbrændes". Det betyder derfor, at et **anlæg til forbrænding, herunder forgasning af husdyrgødning skal kapitel 5 godkendes jf. miljøbeskyttelsesloven efter reglerne i affaldsforbrændingsbekendtgørelsen. Anlægget skal bl.a. monitorere via AMS (automatisk målende system) for NO_x, CO, totalstøv, TOC, HCl, HF og SO₂,**

samt præstationskontrol for tungmetaller, dioxiner og furaner. HCl, HF og SO₂ kan undtages for AMS-kontrol, hvis det kan dokumenteres, at emissionerne under ingen omstændigheder kommer over de fastsatte emissionsgrænseværdier i affaldsforbrændingsbekendtgørelsens bilag 7.

Kan proportionalitetsprincippet anvendes?

Proportionalitetsprincippet betyder, at der inden for lovgivningens rammer ikke må stilles større krav til mindre anlægs teknologi eller økonomi end hvad der kan opfyldes. På den anden side skal lovgivningens krav overholdes. I det aktuelle tilfælde gælder affaldsbekendtgørelsen, som er baseret på reglerne i EU's Affaldsforbrændingsdirektiv, nr. 2000/76/EF. I EU's affaldsforbrændingsdirektiv skelnes der ikke mellem store og små anlæg. Alle anlæg, der forbrænder affald skal opfylde direktivets krav.

Kan husdyrgødning betragtes som homogent brændsel?

Den danske affaldslovgivning omfatter ikke et begreb som homogent brændsel, men til gengæld begrebet homogent biprodukt. For at husdyrgødning kan omfattes som et homogent biprodukt skal kravene i affaldsbekendtgørelsens bilag 15 være opfyldt som bl.a. siger, at der skal være tale om reel genanvendelse. Forbrænding med energiudnyttelse betragtes ikke som genanvendelse selvom materialet nyttiggøres til energiproduktion. Husdyrgødning til forbrænding kan derfor ikke betragtes som et homogent biprodukt.

Er husdyrgødning omfattet af biomassebekendtgørelsen?

Husdyrgødning er ikke omfattet af biomasseaffaldsbekendtgørelsen, da bekendtgørelsen kun omfatter vegetabilsk biomasseaffald og ikke animalsk biomasseaffald. Vegetabilsk affald er undtaget EU's affaldsforbrændingsdirektivs krav, og derfor kan de vegetabilske biomasseaffaldstyper, som er omfattet af biomasseaffaldsbekendtgørelsen forbrændes på anlæg, der har lempeligere miljøkrav end fastsat i affaldsforbrændingsdirektivet.

Er forbrænding af husdyrgødning omfattet af affaldsafgiften?

Forbrænding af husdyrgødning er generelt omfattet af affaldsafgiften. Affaldsforbrændingsafgiften er på 330 kr. pr. ton foreliggende vare. Det betyder, at afgiften f.eks. kan minimeres til ca. 1/3 ved at tørre fiber fra 30 pct. tørstof til 90 pct. tørstof. Hvis asken sendes på deponi reduceres affaldsforbrændingsafgiften for den mængde, som deponeres. Til gengæld skal der betales deponeringsafgift, men man slipper for dobbeltafgift.

Hvornår er der mulighed for fritagelse af affaldsforbrændingsafgiften?

I bekendtgørelse af lov om afgift af affald og råstoffer står der: **"Fritaget for affaldsforbrændingsafgift er ... fiberfraktioner, der fremkommer efter afgasning og separering af husdyrgødning.** For at være omfattet skal afgasningen ske i et husdyrgødningsbaseret biogasanlæg i henhold til Slambekendtgørelsen".

I henhold til slambekendtgørelsen er et husdyrgødningsbaseret biogasanlæg defineret som et anlæg, hvor det afgassede affald indeholder mere end 75 pct. husdyrgødning regnet på tørstofbasis før afgasning. Med et biogasanlæg menes et anlæg, der behandler biomasseaffaldet ved en biologisk nedbrydningsproces.

Udløser anvendelsen af separationsanlæg krav om miljøgodkendelse af husdyrbrug?

Anskaffelsen af et separationsanlæg kan medføre krav om miljøgodkendelse, men ikke i alle tilfælde. Det fremgår af FAQ nr. 48 på Miljøstyrelsens hjemmeside <http://www.mst.dk>, i hvilke tilfælde, anvendelsen af separationsanlæg udløser krav om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Derudover, skal der i forbindelse med separationsanlæg rettes opmærksomhed mod en række forhold:

Hvordan er fordeles DE og N ved forarbejdning af husdyrgødning?

Hvis husdyrgødning forarbejdes i et forarbejdningsanlæg dannes flere fraktioner, som er meget forskellige. I visse fraktioner kan kvælstoffet udnyttes bedre end den ubehandlede husdyrgødning og i andre fraktioner er udnyttelsen dårligere. Da hensigten med harmonireglerne og nitratdirektivets bestemmelser primært er at begrænse risikoen for kvælstoftab, vil det være hensigtsmæssigt at øge antallet af DE per kg N i de fraktioner, som har den dårligste kvælstofudnyttelse.

Det tillades derfor, at for husdyrgødning, der må udbringes med 1,4 DE/ha, kan antal kg N per DE øges op til 120 kg N per DE i visse fraktioner efter en forarbejdning. Ved at øge antal kg N per DE mindskes fraktionens indhold af DE, og de øvrige fraktioner skal derefter pålægges tilsvarende flere DE. Der er følgende krav:

- Det samlede antal DE i de dannede fraktioner må ikke ændres i forhold til antal DE før forarbejdningen.
- Antal kg N per DE må kun øges i de fraktioner, som har en lavere koncentration af organisk kvælstof end husdyrgødningen inden forarbejdning.
- Ingen fraktion må have et forhold på mindre end 40 kg N per DE

Det skal oplyses, at det med hensyn til Plantedirektoratets gødskningsregler også gælder, at en forarbejdning ikke ændrer på det samlede krav til kvælstofudnyttelsen af husdyrgødningen. Bedriften kan her fordele kvælstofindholdet og kvælstofudnyttelsen mellem fraktionerne, men samlet set må der ikke være noget tab.

Ved indlevering husdyrgødning til afgang på fællesbiogasanlæg kan husdyrbrug angive færre antal DE i deres gødningsregnskab, idet husdyrgødningen overtages af biogasanlægget. Såfremt den afgasset gødning leveres tilbage til husdyrbrugene vil dette igen øge antallet af DE i gødningsregnskabet. Idet husdyrgødningen formelt ikke overtages af andre ved afgang på gårdbiogasanlæg vil afgang på disse anlæg ikke påvirke husdyrbrugs gødningsregnskab.

Husdyrbrug kan også nedbringe antallet af DE i gødningsregnskabet ved afsætning af husdyrgødningen til afbrænding på miljøgodkendte forbrændingsanlæg. Det skal imidlertid angives i gødningsregnskabet, hvor meget som afsættes til afbrænding, således der kan føres kontrol med den udtagne kvælstofmængde.

Opbevaring af fraktionerne

Fraktionerne fra et forarbejdningsanlæg er stadig husdyrgødning og skal opbevares og anvendes ifølge reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det fremgår bl.a. heraf, at fiberfraktioner skal opbevares som fast gødning dvs. det ikke må opbevares i markstak og skal overdækkes. Afsætning af fraktioner følger ligeledes de almindelige regler for afsætning af husdyrgødning, dog med de udvidelser som fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen f.eks. afsætning af deklarerede fraktioner.